

Deu anys del sistema educatiu d'Eivissa i Formentera: Mancances, millores i incerteses

Gemma Tur

Marina Arrabal

RESUM

Aquest article mostra dades sobre el sistema educatiu d'Eivissa i Formentera durant els deu anys d'existència de l'Anuari de l'Educació de les Illes Balears. La comparació de les dades permet veure l'evolució positiva dels diversos indicadors, tot i la persistència de problemes històrics a les illes Pitiüses. Les conclusions pretenen ser una reflexió sobre les seves característiques pròpies, reivindicar millores llargament demandades i, finalment, valoritzar tot allò de positiu que s'ha fet en el marc dels centres educatius.

RESUMEN

Este artículo muestra datos sobre el sistema educativo de Ibiza y Formentera durante los diez años de existencia del Anuario de l'Educació de les Illes Balears. La comparación de los datos permite ver la evolución positiva de los diversos indicadores, a pesar de la persistencia de problemas históricos en las islas Pitiusas. Las conclusiones pretenden ser una reflexión sobre sus características propias, reivindicar mejoras largamente demandadas y, finalmente, valorizar todo lo positivo que se ha hecho en el marco de los centros educativos.

I. INTRODUCCIÓ: FONTS I LÍMITS D'AQUEST ESTUDI

Aquest article pretén donar una visió general de l'evolució del sistema educatiu a les illes Pitiüses durant els deu anys de l'Anuari de l'Educació de les Illes Balears. La tasca encarregada no era fàcil, ja d'entrada, però les dificultats s'han vist incrementades per la manca d'accés a les dades. La Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera, que va atendre la nostra petició amb celeritat i disponibilitat, ens va facilitar les úniques que tenien, corresponents als dos darrers cursos escolars, 2011-12 i 2012-13. Les dades sobre els cursos anteriors depenien, doncs, directament de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats de les Illes Balears. Finalment no ha estat possible aconseguir-les a causa de les dificultats tècniques que l'extracció d'una quantitat tan gran de dades podia generar. Per això, aquesta evolució només es pot observar tenint en compte les dades que ja han estat publicades fins ara, fent petits bots en diferents moments des del curs 2004-2005 fins a l'actualitat.

Totes les taules d'aquest document estan elaborades a partir de dades extretes de les publicacions següents:

- García Muñoz, M. A.; Torres Mora, V. (2005). «Aproximació a l'educació a Eivissa i Formentera». Dins M. X. March (2005). *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*. Palma: UIB - Fundació Guillem Cifre de Colonya, pàg. 150-171.
- Fernández Otero, E. (2010). «L'educació a Eivissa: dades, reflexions i perspectives de futur». Dins M. X. March (2005). *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*. Palma: UIB - Fundació Guillem Cifre de Colonya, pàg. 38-66.
- Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats (2012). *Oferta educativa de les Illes Balears. Curs 2012-13. Eivissa i Formentera*.
- Consell Escolar d'Eivissa (2011). *Informe sobre la situació educativa de l'illa d'Eivissa 2007-08*.
- Consell Escolar de les Illes Balears (2009). *Informe del sistema educatiu de les Illes Balears 2006-07*.

- Consell Escolar de les Illes Balears (2010). *Informe del sistema educatiu de les Illes Balears 2007-08.*
- Consell Escolar de les Illes Balears (2011). *Informe del sistema educatiu de les Illes Balears 2008-09.*

També hem pogut disposar de les dades de l'esborrany de l'«Informe del sistema educatiu 2011-12» que el Consell Escolar d'Eivissa està elaborant en el present curs, i per aquest motiu volem agrair al seu president que ens hagi facilitat la feina duta a terme fins a l'hora d'escriure aquest article.

A més, hem tingut accés a les dades següents, cedides per les institucions corresponents:

- Cursos 2011-12 i 2012-13, de la Delegació Territorial d'Eivissa i Formentera.
- Matrícula de centres d'educació infantil de 0 a 3 anys de Formentera, de la Conselleria d'Educació i Cultura del Consell de Formentera i el CEI Sa Miranda.
- Matrícula d'alumnes de la convocatòria d'exàmens lliures del curs 2012-13, de la direcció de l'Escola Oficial d'Idiomes d'Eivissa i Formentera.

Finalment, quan ha estat possible, hem separat les dades d'Eivissa i Formentera per donar tanta visibilitat com hem pogut al cas concret de cada una de les illes Pitiüses. No obstant això, com es veurà en molts casos, o bé són dades globals, o bé no coincideixen els anys de referència per a les dues illes de les Pitiüses, o bé no n'hem pogut obtenir.

2. COMPARACIÓ DE DADES

2.1. Algunes dades demogràfiques

A continuació mostrem les dades de la població d'Eivissa i Formentera segons l'Institut Nacional d'Estadística.

QUADRE I. POBLACIÓ					
	2004	2007	2009	2011	2012
Eivissa	40.991	44.114	48.684	49.388	49.768
Sant Antoni	17.407	19.889	21.852	22.299	22.446
Sant Josep	17.385	20.136	22.171	23.688	24.691
Sant Joan	4.611	5.198	5.541	5.351	5.506
Santa Eulària	25.826	28.361	31.314	33.734	34.946
Total illa d'Eivissa	106.220	117.698	129.562	134.460	137.357
Illa de Formentera	7.131	8.442	9.552	10.365	10.757

Font: Institut Nacional d'Estadística

A Eivissa, des de 2004 fins a 2012, l'increment poblacional és del 21,4% i, des de 2007 fins a 2012, hi trobam un increment poblacional del 12,8%. Sobretot augmenta la població al municipi de Sant

Josep, amb un 42,1% en el període de 2004 a 2012 i un 22,6% a partir de 2007 fins a 2012, i a Santa Eulària, amb un 35,3% i un 23,2% respectivament.

Hem agafat dos moments puntuals (2004 i 2007) per fer aquesta valoració perquè, tal com hem dit en la introducció, no hem pogut obtenir totes les dades per poder fer una descripció en tot moment des de 2004. L'augment poblacional que reflecteixen aquestes dades ens serveix per poder veure la importància de l'increment de centres educatius i poder fer front a la societat d'Eivissa i Formentera.

A Formentera l'increment poblacional des de 2004 fins a 2012 és del 50,84%. Per tant, ha duplicat la població i les seves dades superen amb diferència l'augment de l'illa d'Eivissa.

2.2. Nombre de centres: per municipis i total

QUADRE 2. CENTRES PER MUNICIPIS											
		Escoles*	Unitàries	CEIP 1	CEIP 2 línies	IES	CC+ privades	C. estrangers	Escoles d'adults	Règim especial	Total
Eivissa	2004-2005			5	3	4					12
	2007-2008	2		5	3	4	3		1	2	18
	2011-2012	3		5	4	4	3		1	2	22
	2012-2013	3		5	4	4	3		1*	3	23
Sant Antoni	2004-2005			4	1	1					6
	2007-2008	1	3	4	1	1	2		1		13
	2011-2012	3	3	4	2	2	2		1		17
	2012-2013	3	3	4	2	2	2		1		17
Sant Joan	2004-2005			2		1					3
	2007-2008	1	1	2		1					5
	2011-2012	1	1	2		1					5
	2012-2013	1	1	2		1					5
Sant Josep	2004-2005			3	1	2					6
	2007-2008	1		3	2**	2	1	1		1	11
	2011-2012	3		2	3	2	1	1		1	13
	2012-2013	3		2	3	2	1	1		2	14
Sta. Eulària	2004-2005			3	3	1					7
	2007-2008	1		3	5**	1		1	1		12
	2011-2012	3		3	5	1		1	1		14
	2012-2013	3		3	5	1		1	1*		14
Formentera	2004-2005			1	1	1					3
	2012-2013	2	1	1	1	1			1*	2***	9

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 161); ISE 2007-08 (CEIE 2011, 5-6); esborrany de l'ISE 2011-12; Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats (2012)

Podem veure que els municipis que més han incrementat el seu nombre de centres són Eivissa, que passa de tenir 12 centres en el curs 2004-2005 a tenir-ne 23 en el curs 2012-13, i Sant Antoni, que tenia 6 centres en el curs 2004-05 i 17 centres en el 2012-13. Aquest fet és rellevant, perquè, com diu Fernández Otero (2010), els municipis més petits són els que més augmenten en nombre de centres, però també és on es concentra més població i, evidentment, s'hi han d'oferir els serveis bàsics per a la població. Els altres municipis són més amplis en extensió però el seu creixement tant poblacional com en relació amb els centres no és tan destacable. A Santa Eulària i Sant Josep s'hi creen set centres en el mateix període de temps. Finalment, a Sant Joan augmenta en dos el nombre de centres.

La taula següent mostra el nombre total de centres a Eivissa:

QUADRE 3. TOTAL DE CENTRES											
		Escoles*	Unitàries	CEIP I	CEIP 2 línies	IES	CC+ privades	C. estrangers	Escoles d'adults	Règim especial	Total
Eivissa	2004-2005			18	9	10					37
	2007-2008	6	4	17	11	9	6	2	3	3	61
	2011-2012	13	4	16	14	10	6	2	3	3	71
	2012-2013	13	4	16	14	10	6	2	4	5	74

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 161); ISE 2007-08 (CEIE 2011, 5-6); esborrany de l'ISE 2011-12, i Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats (2012)

Hi podem veure que el total de centres a tota l'illa ha augmentat des del curs 2007-2008 fins al curs escolar 2012-13 en un 21,3%. La diferència més destacable es troba en els centres públics d'educació infantil i primària (CEIP) de dues línies.

* CEPA Pitiüses té seu a Eivissa, Santa Eulària i Formentera.

** Els centres Vènda d'Arabí, S'Olivera i Can Raspalls encara no tenien les dues línies completes.

*** A Formentera hi ha una extensió del Conservatori de Música i Dansa i de l'Escola Oficial d'Idiomes.

2.3. Matrícula: total per etapes

QUADRE 4. MATRÍCULA TOTAL									
		Inf.	Prim.	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total
Eivissa	2004-2005		9.281	4.404	1.185			687	15.557
	2007-2008	3.481	6.543	4.363	1.053	98	412	203	16.153
	2009-2010	3.626	6.770	4.357	1.292	204	542	362	17.153
	2011-2012	3.945	7.083	4.339	1.377	247	615	444	18.050
	2012-2013	3.946	7.352	4.381	1.334	282	677	453	18.425

		Inf.	Prim.	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total	
Formentera	2004-2005	632			248	38	22			940
	2011-2012	249	444	303	74	19	18	17	1.124	
	2012-2013	269	439	296	80	10	16	5	1.115	

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 155); l'ISE 2007-08 (CEIE 2011, 7); Fernández Otero (2010, 43), i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

A Eivissa el nombre total d'alumnes, des de 2004 al curs 2012-13, s'ha incrementat en 2.868 alumnes, és a dir, n'hi ha un 18,4% més al llarg d'aquest període. Si observem les dades demogràfiques, veiem que també hem tingut un creixement important en població i, com hem dit, aquest increment s'ha de veure reflectit en un servei tant bàsic com ho és l'educació.

Fent un repàs dels percentatges d'aquesta taula, cal assenyalar que l'augment més destacable el trobam en els grups de garantia social (GS) i PQPI, amb un 87,7% d'increment des del 2007 — no tenim desglossada la dada de 2004—, seguit del dels cicles formatius de grau mitjà (CFGM), amb un 64,4%, i després del dels cicles formatius de grau superior (CFGS), amb un 23,1%. Les dades d'educació infantil i primària de 2004 tampoc estan desglossades. Així, des de 2007 en l'educació infantil es produeix un 13,3% d'augment en la matrícula, seguit del de primària, d'un 12,3%. A ESO des de 2004 es produeix una davallada del 0,5% en la matrícula total d'alumnes que contrasta amb batxillerat, en què el percentatge d'alumnes és positiu i augmenta en un 12,5%. Aquesta pujada de matrícula a batxillerat pal·lia l'alarmant disminució des del curs 1997-98, segons dades de García Muñoz i Torres Mora (2005, 155). A Formentera el nombre d'alumnes augmenta des de 2004 fins a 2012 en un 18,6%.

2.4. Matrícula: per etapa i municipi

QUADRE 5. MATRÍCULA PER MUNICIPIS

		Infantil	Primària	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total	
Eivissa	2004-2005	3.480			2.182	640	392			6.694
	2007-2008	1.172	2.381	2.073	611	59	242	126	6.664	
	2009-2010	3.546			2.060	580	90	283	145	6.704
	2011-2012	1.304	2.374	2.052	613	108	329	161	6.941	
	2012-2013	1.308	2.448	2.044	612	122	357	201	7.092	
Santa Eulària	2004-2005	2.358			512	93	41			3.004
	2007-2008	942	1.710	445	95	23	39	***	3.254	
	2009-2010	2.811			455	107	41	53		3.467
	2011-2012	1.073	1.950	472	103	33	31		3.662	
	2012-2013	1.055	2.020	506	93	31	34		3.739	

		Infantil	Primària	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total
Sant Antoni	2004-2005		1.793	739	163			71	2.766
	2007-2008	673	1.268	657	124	*	30	59	2.811
	2009-2010		2.032	672	168	11	24	80	2.987
	2011-2012	758	1.348	690	202	27	29	127	3.181
	2012-2013	770	1.422	690	188	33	21	96	3.220
Sant Josep	2004-2005		1.333	777	289			183	2.582
	2007-2008	569	954	820	172	16	101	18	2.650
	2009-2010		1.653	782	336	47	182	137	3.137
	2011-2012	672	1.149	765	350	55	226	156	3.373
	2012-2013	683	1.207	760	330	71	265	156	3.472
Sant Joan	2004-2005		317	194					511
	2007-2008	125	230	368	51	*	**	***	774
	2009-2010		354	388	101	15			858
	2011-2012	138	262	360	109	24			893
	2012-2013	130	255	381	111	25			902

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 155); l'ISE 2007-08 (CEIE 2011, 7); Fernández Otero (2010, 45), i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

Matrícula total

* No hi havia oferta de formació de garantia social a Sant Antoni ni a Sant Joan.

** No hi havia oferta de cicles formatius a Sant Joan.

*** No hi havia oferta de cicles formatius superiors ni a Sant Joan ni a Santa Eulària.

Per municipis, podem veure que on més augmenta la matrícula és a Sant Joan, amb un 76,5%, en el període que va de 2004 a 2012, tot i que, com es pot veure en la taula de dades absolutes, és el municipi amb menys població escolar. L'increment a Sant Josep és d'un 34,4%, a Santa Eulària d'un 24,4% i a Sant Antoni d'un 16,4%. Finalment, al municipi d'Eivissa es produeix un augment del 5,9% d'alumnes matriculats. Pel que fa a Formentera, només podem comparar les dades del període de 2011-12 a 2012-13 i observam que hi ha hagut un petit descens de les xifres, tot i que no és gaire rellevant i pensam que la mostra no és representativa de la tendència del període.

2.5. Matrícula per titularitat de centres: per municipis i total

QUADRE 6. MATRÍCULA PER TITULARITAT DE CENTRES PER MUNICIPI. EIVISSA

		Infantil	Prim.	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total	
Vila	Pública	2007-2008	827	1.751	1.453	394	59	242	126	4.852
		2011-2012	945	1.683	1.457	395	108	329	161	5.078
		2012-2013	953	1.711	1.433	395	122	357	201	5.172
	Concert.	2007-2008	345	630	442	126				1.543
		2011-2012	300	626	466	95				1.487
		2012-2013	300	638	475	124				1.537
	Privada	2007-2008			178	91				269
		2011-2012	59	65	129	123				376
		2012-2013	55	99	136	93				383

			Infantil	Prim.	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total
Sta. Eulària	Pública	2007-2008	942	1.710	445	95	23	39		3254
		2011-2012	1.073	1.950	472	103	33	31		3.662
		2012-2013	1.055	2.020	506	93	31	34		3.739
St. Antoni	Pública	2007-2008	516	965	455	124	0	30	59	2.149
		2011-2012	608	1.046	474	202	27	29	127	2.513
		2012-2013	621	1.120	482	188	33	21	96	2.561
	Concert.	2007-2008	157	303	202					662
		2011-2012	150	302	216					668
		2012-2013	149	302	208					659
St. Josep	Pública	2007-2008	494	810	740	172	16	101	18	2.351
		2011-2012	601	1.005	668	350	55	226	156	3.061
		2012-2013	612	1.064	661	330	71	265	156	3.159
	Concert.	2007-2008	75	144	80					299
		2011-2012	71	144	97					312
		2012-2013	71	143	99					313
St. Joan	Pública	2007-2008	125	230	368	51				774
		2011-2012	138	262	360	109	24			893
		2012-2013	130	255	381	111	25			902

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 8); esborrany de l'ISE 2011-12, i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

Per municipis, on més ha augmentat la matrícula en l'educació pública ha estat Sant Josep, amb un 34,3%; seguidament, a Sant Antoni, amb un 19,2%; a Sant Joan, amb un 16,5%; a Santa Eulària, amb un 14,9 %, i finalment, al municipi d'Eivissa, amb un 6,6%. L'educació concertada només puja al municipi de Sant Josep mentre que a Vila i Sant Antoni baixa molt lleugerament. D'altra banda, en l'àmbit privat és on es dona un augment més gran de la matrícula, amb un increment a Vila del 42,4% des de 2007.

QUADRE 7. MATRÍCULA PER TITULARITAT DE CENTRES. FORMENTERA

		Infantil	Primària	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total
Pública	2011-2012	212	444	303	74	19	18	17	1.087
	2012-2013	225	439	296	80	10	16	5	1.071
Concertada	2011-2012	37							37
	2012-2013	44							44

Font: dades de la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

A Formentera la matrícula per titularitat es manté molt similar en els dos cursos dels quals tenim dades, tot i que es pot veure una disminució de la matrícula en l'educació pública i un augment en la concertada. Tanmateix, com passa en altres casos, les dades no són suficients ni prou rellevants per poder deduir la tendència dels indicadors en el període analitzat.

QUADRE 8. MATRÍCULA TOTAL PER TITULARITAT. EIVISSA

		Infantil	Primària	ESO	Batx.	GS/ PQPI	CFGM	CFGS	Total
Total pública	2007-2008	2.904	5.466	3.461	836	98	412	203	13.380
	2009-2010	3.063	5.674	3.458	1.082	204	542	362	14.385
	2011-2012	3.365	5.946	3.431	1.159	247	615	283	15.207
	2012-2013	3.371	6.170	3.463	1.117	282	677	252	15.533
Total concertada	2007-2008	577	1.077	724	126				2.504
	2009-2010	523	1.096	776	88				2.483
	2011-2012	521	1.072	779	95				2.467
	2012-2013	520	1.083	782	124				2.509
Total privada	2007-2008			178	91				269
	2009-2010	40		123	122				285
	2011-2012	59	65	129	123				376
	2012-2013	55	99	136	93				383

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 8); Fernández Otero (2010, 43); esborrany de l'ISE 2011-12, i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

Segons aquestes dades, des del 2007 fins al 2012 l'educació pública puja un 16,1%, l'educació concertada baixa un 0,4% i l'educació privada puja un 42,3%.

2.6. Ràtio: per titularitat i municipi

QUADRE 9. RÀTIO PER ETAPA I TITULARITAT. EIVISSA

	Infantil		Primària		ESO	
	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012
C. públics	22,8	23,53	21,6	22,95	22,2	23,99
C. concertats	25,4	24,80	25,0	24,93	24,7	27,82
C. privats		19,66		10,83		16,12
Total	24,1	23,62	23,3	22,99	23,4	24,24

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 10) i esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE

En els tres nivells analitzats es pot veure que la ràtio puja en l'educació pública. L'educació concertada es manté aproximadament en les mateixes xifres, tot i que les ràtios baixen en l'educació infantil i primària i pugen molt lleugerament en la secundària obligatòria. La ràtio de l'educació privada es manté en marges molt inferiors als màxims dictats per la llei en les tres etapes.

QUADRE 10. RÀTIO PER ETAPA I TITULARITAT. FORMENTERA

	Infantil			Primària			ESO		
	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2006-2007	2007-2008	2008-2009
C. Públics	18,4	17,0	17,9	20,1	21,0	22,8	23,6	23,1	24,3
C. Concertats	19,3	16,0	13,7						

Font: ISE 2006-07 (CEIB 2009, 8-9); ISE 2007-08 (CEIB 2010, 61), i ISE 2008-09 CEIB (CEIB 2011, 72-79)

En el cas de Formentera podem veure l'evolució de les dades entre tres punts: els cursos 2006-2007, 2007-2008 i 2008-2009. En l'educació primària i secundària pública les ràtios puguen i, en canvi, baixen en el cas de l'educació infantil tant de titularitat pública com concertada.

QUADRE 11. RÀTIO PER MUNICIPIS. EIVISSA

Municipi	Infantil					Primària					ESO					
	2007-2008		2011-2012			2007-2008		2011-2012			2007-2008			2011-2012		
	P.	C.	P.	C.	Pr.	P.	C.	P.	C.	Pr.	P.	C.	Pr.	P.	C.	Pr.
Eivissa	24,6	26,6	24,23	25	19,66	24,6	26,3	24,39	25,04	10,83	21,6	28,3	22,3	23,99	29,12	16,12
Sant Antoni	21,9	26,2	22,51	25		22,3	25,1	22,25	25,16		22,2	25,9		22,57	27	
Sant Joan	18,0		19,71			15,3		17,46			22,9			24		
Sant Josep	21,6	23,7	24,04	23,66		22,9	23,7	24,97	24		22,2	20,0		24,74	24,25	
Santa Eulària	22,7		23,84			23,1		23,78			22,1			23,60		
Total illa	22,8	25,4	23,53	24,8	19,66	21,6	25,0	22,95	24,93	10,83	22,2	24,7	22,3	23,99	27,82	16,12

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 10) i esborrany de l'ISE 2011-12

Les dades de les ràtios per municipis en centres públics mostren que Vila, Sant Josep i Santa Eulària tenen, en pràcticament tots els casos observats en el curs 2011-12, una mitjana de ràtios per damunt de la mitjana de l'illa d'Eivissa. L'evolució d'aquest indicador és negativa atès que s'observa que les ràtios augmenten en tots els casos des del curs 2007-2008. En el cas de l'educació concertada es produeix exactament el contrari: la ràtio evoluciona positivament atès que baixen les mitjanes en els tres nivells des del curs 2007-2008 fins al 2011-12. Vila i Sant Antoni són els municipis que tenen la ràtio més alta que la mitjana de l'illa d'Eivissa. L'educació privada només té presència al municipi de Vila i, com ja hem dit, les ràtios són molt inferiors a la resta de centres de titularitat pública o concertada.

2.7. Alumnat estranger: per etapa i per titularitat de centre

QUADRE 12. ALUMNAT ESTRANGER PER TITULARITAT I ETAPA. EIVISSA

	Ed. pública			Ed. concertada			Ed. privada			
	Total alum.	Total estr.	%	Total alum.	Total estr.	%	Total alum.	Total estr.	%	
2007-2008	Ed. inf. 2C	2.904	540	18	577	26	4			
	Ed. prim.	5.466	1.259	23	1.077	73	6			
	ESO	3.461	711	20	724	48	6	178	19	10
	Batx.	836	114	13	126	10	7	91	7	7
	CFGM	412	51	12						
	CFGS	203	15	7						
	GS	98	19	19		157				
	Total	13.380	2.709	20,2	2.504	157	6,2	269	26	9,6
2011-2012	Inf. 2C	3.386	673	19,9	519	32	6,2	59	9	15,25
	Prim.	5.954	1.267	21,3	1.078	75	7,0	69	21	30,43
	ESO	3.436	908	26,4	781	93	11,9	132	28	21,21
	Batx.	1.168	156	13,4	95	4	4,2	72	7	9,72
	CFGM	615	141	22,92						
	CFGS	444	32	7,20						
	PQPI	248	83	33,5						
	Total	15.251	3.260	21,37	2.473	204	8,2	332	65	19,58

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 12) i esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE

En aquest apartat es mostren les dades de l'alumnat estranger segons matrícula per etapa i titularitat de centres a Eivissa, en dos moments de la dècada: 2007-2008 i 2011-2012. En aquest cas, es pot veure que la matrícula de l'alumnat augmenta tant en l'educació pública com en la concertada.

QUADRE 13. MATRÍCULA PER TITULARITAT. FORMENTERA

2011-2012	Pública			Concertada		
	Total matrícula	Estranger	%	Total matrícula	Estranger	%
2n c. infantil	211	35	16,6	37	6	16,2
Primària	447	97	21,7			
ESO	303	69	22,8			
Batx.	74	9	12,2			
PQPI	19	9	47,4			
Total	1.054	219	20,8	37	6	16,2

Font: dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

No podem mostrar l'evolució de Formentera tenint en compte les diferents etapes. Si tenim en compte les dades per etapes del curs 2011-12 es pot veure que només en l'educació infantil el percentatge és equilibrat en centres públics i concertats. En canvi, en etapes superiors la matrícula d'alumnat estranger se centra exclusivament en centres de titularitat pública.

QUADRE 14. TOTAL ALUMNAT ESTRANGER PER TITULARITAT. EIVISSA

		Total alumnat estranger	Centres públics	%	Centres concertats	%	Centres privats	%
Eivissa	2007-2008	2.892	2.709	93,7	157	5,5	26	0,8
	2011-2012	3.529	3.260	92,37	204	6,07	65	1,93
Formentera	2007-2008	191	185	96,85	6	3,14		
	2008-2009	206	201	97,57	5	2,43		

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 13); esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE; ISE 2007-08 (CEIB 2010, 74-75) i ISE 2008-09 (CEIB 2011, 86)

Les xifres generals permeten veure la pressió sobre l'educació pública de la matrícula de l'alumnat estranger. L'evolució a Eivissa permet veure un lleuger augment de la matrícula en l'educació concertada, tot i que el desequilibri es manté molt acusat. A Formentera, en els dos cursos mostrats, el repartiment de la matrícula és similar i igualment desequilibrat.

QUADRE 15. PERCENTATGE D'ALUMNAT ESTRANGER PER ILLES

	Mallorca		Menorca		Eivissa		Formentera		Total illes 2007-2008	Total illes 2011-2012
	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012		
Total mat.	124.310	143.045	14.465	18.135	16.153	18.050	1.000	1.258	156.053	180.488
Total estr.	17.675	21.539	1.689	1.971	2.892	3.740	191	242	22.421	27.492
%	14,2	15,06	11,6	10,87	17,9	20,72	19,1	19,24	14,3	15,23

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 14) i esborrany de l'ISE 2011-12

Es pot observar que a Eivissa l'alumnat estranger té una presència molt important i que el seu percentatge ha augmentat molt considerablement respecte de les altres illes en aquests deu anys. La pressió de l'escolarització ha caigut sobretot en l'educació pública ja que, com es pot veure, els percentatges són molt superiors als del cas de l'escola concertada, al llarg dels anys i del sistema educatiu. Tot i això, es pot valorar que el percentatge de matrícula d'alumnat estranger ha anat augmentant en l'escola concertada des del curs 2007-2008.

2.8. Alumnat amb necessitats educatives

Per a aquest apartat disposem de poques dades, algunes del curs 2004-2005 i la resta de finals del període analitzat: 2011-12 i 2012-13. En aquest cas, les taules mostren dades d'Eivissa i Formentera per separat.

QUADRE 16. MATRÍCULA EN AULES UEECO. EIVISSA

ASCE/UUECO	2004-2005	2011-2012	2012-2013
Primària	45	26	28
Secundària		21	21

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 159) i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

QUADRE 17. ALUMNAT NEE I NESE. EIVISSA

	2011-NEE		2004-2005	NESE	
	2011-2012	2012-2013		2011-2012	2012-2013
Infantil i primària	225	216		21	21
ESO i batxillerat	934	1.255	1.175	26	28
Secundària	127	138	336	750	824

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 159-160) i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

QUADRE 18. MATRÍCULA EN AULES UEECO. FORMENTERA

ASCE/UUECO	2004-2005	2011-2012	2012-2013
Primària	2	2	2

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 159) i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

QUADRE 19. ALUMNAT NEE I NESE. FORMENTERA

	2011-NEE		2004-2005	NESE	
	2011-2012	2012-2013		2011-2012	2012-2013
Infantil i primària	15	15	53	54	51
ESO i batxillerat	5	7	17	39	30

Font: García Muñoz i Torres Mora (2005, 159-160) i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

De l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) i alumnat amb necessitats educatives especials (NEE), només hem pogut obtenir dades comparables del curs 2011-12 i 2012-13. Les dades del curs 2004-2005 s'han adaptat a aquesta taula de la font original de García Muñoz i Torres Mora (2005, 159-160). Els autors expliquen que en l'etiqueta NEE s'han inclòs diversitat de necessitats: nouvinguts, d'educació compensatòria, superdotats i alumnes amb necessitats educatives específiques (2005, 158). Per tant, a l'hora d'incloure aquesta dada a la nostra taula i adaptar-la a la terminologia actual, seguint la seva explicació, l'hem afegit a l'apartat de NESE, que és l'actual concepte que engloba la diversitat de casos de necessitats. Com es pot veure, la diferència entre les dades de 2004-2005 i les actuals a Eivissa és considerable, cosa que fa pensar que s'ha pogut oferir més atenció a la diversitat de casos gràcies al desenvolupament del marc legal i la dotació de recursos humans per a l'atenció de les necessitats durant els primers anys de la dècada analitzada. Així mateix, es pot veure que les dades més actuals no donen informació sobre la seva matriculació en centres segons titularitat, per la qual cosa és difícil arribar a conclusions definitives. L'única cosa que es pot observar dels dos darrers cursos és que les xifres es mantenen molt similars: a Eivissa,

baixen tímidament en educació infantil i primària i puguen també lleugerament a ESO i batxillerat, mentre que a Formentera baixen en tots els nivells. Tot i això, observant que la distribució en el curs 2004-2005 se centrava en l'educació pública, atesa la tendència observada en altres indicadors, seria realista plantejar la hipòtesi que en l'actualitat la situació és similar tot i que hagi augmentat el percentatge en l'educació concertada.

2.9. Professorat

Les dades sobre el professorat a les quals hem tingut accés i que poden ser comparades són les corresponents als cursos 2007-2008, 2011-12 i 2012-13. En aquest apartat, encara que només sigui en algun dels moments referenciats, hem pogut separar les dades corresponents a Eivissa i Formentera. Com es pot veure, hem aconseguit algunes dades per etapes i per titularitat.

QUADRE 20. PROFESSORAT. EIVISSA			
	Total 2007-2008 Eivissa	Total 2011-2012 Eivissa	Total 2012-2013 Eivissa
CEIP	660	685	689
IES	769	712	683
EOI	23	24	23
Conservatori	23	27	28
Escola d'arts	29	31	31
Ensenyaments d'adults	26	31	31
EOEP/EAP	21	20	20
Camp d'aprenentatge	3	2	2
CEP / Suport centres	17	9	5
Inspecció	3	4	2
Total	1.574	1.545	1.514

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 15) i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

QUADRE 21. PROFESSORAT. FORMENTERA					
Formentera	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2011-2012	2012-2013
CEIP	54	58	59	67	63
IES/FP	47	53	56	66	54
CEP				2	2
EOI	1			4	4
EAP					1
EOEP				1	1
Total				140	125

Font: ISE 2006-07 (CEIB 2009, 7); ISE 2007-08 (CEIB 2011, 228); ISE 2008-09 (CEIB 2011, 282), i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

QUADRE 22. PROFESSORAT PER TITULARITAT

	E. concertada Eivissa	E. privada Eivissa	E. concertada Formentera
Total 2007-2008	165	20	
Total 2011-2012	177	31	4
Total 2012-2013	174		4

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 15); esborrany de l'ISE 2011-12, i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

Les xifres sobre el professorat presenten un problemàtica similar a la dels apartats anteriors ja que només hem tingut accés a les dades generals. Les dades totals dels inicis i finals d'aquesta dècada mostren una evolució positiva, que és lògica ateses algunes accions d'aquest temps, per exemple, les oposicions convocades successivament durant uns quants anys, així com altres mesures que varen permetre una relativa estabilitat del professorat interí. Tanmateix, la xifra final corresponent a 2012-13 s'ha de prendre amb més cautela. Només una quantitat més gran de dades sobre el nombre de docents funcionaris i interins i el tipus dels contractes fets en cas d'interinitats o les etapes i especialitats en què s'han fet aquestes contractacions ens podrien aclarir els dubtes sobre si la tendència s'ha mantingut o si, al contrari, s'ha invertit.

2.10. Educació infantil, primer cicle

En el cas de l'educació infantil les taules que presentam mostren dades de quatre moments des del curs 2007-2008, que es desglossen per illa.

QUADRE 23. MATRÍCULA D'EDUCACIÓ INFANTIL DE 0 A 3 ANYS

	2007-2008	2009-2010	Total 2011-2012	Total 2012-2013
Can cantó			53	51
Cas Serres	61	61	55	47
Escoleta de Vila	41	37	37	37
Es Fameliar	53	64	65	65
Menuts		0	47	49
Ses Païsses	57	57	55	55
Cala de Bou	37	37	34	30
Es Vedranell			74	68
Benirràs	60		51	52
Total Eivissa	309	256	471	454
Formentera	38	38	86	80

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 17); Fernández Otero (2010, 53), i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

La creació de centres públics i la inclusió d'altres de privats com a centres de la xarxa d'escoletes autonòmica possibilita un augment de la matrícula en el primer cicle de l'educació infantil. A través

d'una anàlisi més profunda d'aquesta etapa, s'hauria d'investigar si la lleugera disminució de matrícula en el curs 2012-13 tant a Eivissa com a Formentera pot tenir a veure amb la crisi econòmica que ha tingut un dels moments més crítics durant l'any 2012.

2.11. Formació professional

QUADRE 24. MATRÍCULA DE CFGM. EIVISSA I FORMENTERA

Cicles formatius de grau mitjà	Total 2007-2008	Total 2012-2013
CFGM Cuina	29	38
CFGM Comerç	11	27
CFGM Conducció d'Activitats Fisicoesportives en el Medi Natural	28	28
CFGM Cures Auxiliars d'Infermeria	44	68
CFGM Electromecànica de Vehicles	23	37
CFGM Equips i Instal·lacions Electrotècniques	34	28
CFGM Equips Electrònics de Consum	14	
CFGM Farmàcia	35	31
CFGM Gestió Administrativa	115	108
CFGM Jardineria	8	3
CFGM Muntatges i Manteniment d'Instal·lacions de Fred, Climatització i Producció de Calor	30	25
CFGM Perruqueria	19	28
CFGM Serveis de Restaurant i Bar	8	17
CFGM Atenció Socio sanitària	22	39
CFGM Explotació de Sistemes Informàtics	42	64
CFGM Ebenisteria Artística		19
CFGM Forja Artística		13
CFGM Treballs Forestals		14
CFGM Instal·lació de Telecomunicacions		28
Total CFGM	462	615

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 17) i esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE

QUADRE 25. MATRÍCULA DE CFGS. EIVISSA I FORMENTERA

Cicles formatius de grau superior	Total 2007-2008	Total 2012-2013
CFGS Administració de Sistemes Informàtics	27	23
CFGS Administració i Finances	65	111
CFGS Agències de Viatges	10	16
CFGS Dietètica	23	39

Cicles formatius de grau superior	Total 2007-2008	Total 2012-2013
CFGS Educació Infantil	34	90
CFGS Gestió Comercial i Màrqueting	9	24
CFGS Sistemes de Telecomunicació i Informàtics	18	20
CFGS Prevenció de Riscos Professionals	13	4
CFGS Activitats Físiques i Esportives		46
CFGS Modelisme d'Indumentària		33
CFGS Moblament		38
Total	199	444

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 18) i esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE

La matrícula s'amplia considerablement en aquest període analitzat i creix també en oferta, sobretot a principis de la dècada, però no podem afegir aquesta dada a la taula. Es pot veure que la matrícula és molt més baixa en els CFGS que en els CFGM, la qual cosa, com en el cas del batxillerat, és particularment preocupant perquè és un indicador de l'abandonament escolar en l'educació postobligatòria.

2.12. Centres de persones adultes

Sobre l'evolució de la matrícula en centres d'educació de persones adultes només podem oferir dades d'alguns moments puntuals, els cursos 2007-2008 i 2011-12 per al cas d'Eivissa i el curs 2008-2009 per al cas de Formentera.

QUADRE 26. CENTRES DE PERSONES ADULTES. EIVISSA I FORMENTERA

	Eivissa		Formentera
	2007-2008	2011-2012	2008-2009
Ensenyaments inicials d'educació bàsica	169	351	16
ESO per a adults	282	434	
Accés universitari per a més grans de 25 anys	12	29	
Llengua castellana per a immigrants	265	387	31
Llengua catalana / JAC	165	209	59
Preparació de proves de CFGS	13	60	
Ensenyament de caràcter no formal	249		
Alemany		18	
Anglès		24	
Informàtica		40	
Total	1.155	1.552	106

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 16); esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE, i ISE 2008-09 (CEIB 2011, 195)

Un indicador especialment positiu és la matrícula dels centres d'educació de persones adultes de les Pitiüses. Aquest nivell educatiu augmenta considerablement en oferta i, en matrícula, un 34,3% els darrers anys a Eivissa. Amb una anàlisi més profunda es podria investigar si aquest augment de la matrícula també té a veure amb la crisi econòmica, l'atur i la tornada a les aules de persones que, havent trobat sortida en el mercat laboral, abandonaren el sistema educatiu prematurament. A Formentera destaca la creació d'ensenyaments presencials en el curs 2008-2009 —segons el Consell Escolar de les Illes Balears (2009 i 2010) en els cursos 2006-2007 i 2008-2009, aquest ensenyament era a distància, en coordinació entre l'IES Marc Ferrer i l'IES Santa Maria d'Eivissa.

2.13. Conservatori de Música i Dansa

En aquest apartat mostrem les dades de la matrícula en diverses especialitats del Conservatori de Música i Dansa en tres punts de la dècada analitzada: 2007-2008, 2011-12 i 2012-13. Les dades inclouen la matrícula de la seu d'Eivissa i l'extensió de Formentera.

QUADRE 27. MATRÍCULA PER ESPECIALITATS. CONSERVATORI DE MÚSICA I DANSA. EIVISSA I FORMENTERA			
Especialitat	Total 2007-2008	Total 2011-2012	Total 2012-2013
Clarinet	16	14	15
Contrabaix	4	6	8
Flauta travessera	23	23	24
Guitarra	28	27	25
Piano	49	42	50
Saxòfon	22	20	21
Trompeta	14	8	8
Viola	13	14	13
Violí	25	21	22
Violoncel	12	8	14
Percussió		7	8
Trompa		4	2
Trombó			3
Total	206	194	213

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 21) i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

Les dades sobre els estudis en diferents instruments mostren que l'oferta augmenta en els darrers cursos i que la matrícula es manté o augmenta lleugerament (només hi ha dos casos de dos instruments que en el curs 2012-13 tenen una matrícula menys).

2.14. Escola Oficial d'Idiomes

De l'Escola Oficial d'Idiomes ha estat més fàcil obtenir dades comparables i, així, podem comparar-les en relació amb quatre moments de la dècada: 2007-2008, 2009-10, 2011-12 i 2012-13. Com en la resta de casos dels ensenyaments de règim especial, només podem mostrar dades que inclouen la seu d'Eivissa i l'extensió de Formentera.

QUADRE 28. MATRÍCULA PER IDIOMA I MODALITAT. ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES. EIVISSA I FORMENTERA

Idioma	2007-2008		2009-2010		2011-2012		2012-2013	
	Total pres.	Total lliure	Total pres.	Total lliure	Total pres.	Total lliure	Total pres.	Total lliure
Alemany	139	25	142	17	170	18	181	11
Català	54	41	59	64	84	89	71	69
Espanyol	35	1	57	5	64	3	55	1
Francès	86	9	134	26	163	15	169	27
Anglès	520	92	728	99	725	142	724	263
Italià	64	15	83	10	114	10	104	9
Total	898	183	1.203	221	1.320	277	1.304	380

Font: ISE 2007-08 (CEIE 2011, 20); Fernández Otero (2010, 55), i dades cedides per la Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera

L'increment de la demanda d'ensenyaments d'idiomes es fa palès en aquesta taula, on es pot observar que tots els idiomes tenen un augment considerable de matrícula, en total un 55,7% en el període que va des del curs 2007-2008 al present curs, 2012-13. Destaquem les dades de francès presencial, que han augmentat en un 96,5%, i de proves lliures, que ha triplicat la matrícula. La matrícula presencial d'italià també ha augmentat un 62,5%, però la matrícula de proves lliures ha baixat. L'alemany presencial també ha tingut una pujada considerable, d'un 30,2%, tot i que la matrícula de proves lliures ha baixat aquest darrer any. El català presencial ha augmentat un 31,5% i ha tingut un augment considerable, d'un 68,3% de les proves lliures.

Tot i que els percentatges ens demostren l'augment considerable d'altres idiomes, la matrícula de l'anglès presencial ha estat molt elevada des del 2007. És per això que no trobam un augment espectacular en els percentatges, com en el cas, per exemple, del francès. Així doncs, el percentatge de l'augment de l'anglès presencial és de 39,2%, tot i que la xifra total de persones matriculades és molt superior a la resta i arriba a més de la meitat de la matrícula total de tots els idiomes oferts a l'EOI d'Eivissa i Formentera.

2.15. Serveis complementaris

QUADRE 29. SERVEIS COMPLEMENTARIS. EIVISSA						
	Escola matinerana		Menjador		Transport	
	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012	2007-2008	2011-2012
C. públics	622	697	368	774	2.441	2.599
C. concertats	76	213	400	368		
C. privats		5	7	405	78	50
Total	698		775		2.519	

Font: Fernández Otero (2010, 56) i esborrany de l'ISE 2011-12 del CEIE

QUADRE 30. SERVEIS COMPLEMENTARIS. FORMENTERA				
	Escola matinerana		Transport	
	2006-2007	2007-2008	2006-2007	2007-2008
C. públics	33	37	330	344

Font: ISE 2006-07 (CEIB 2009, 61) i ISE 2007-08 (CEIB 2010, 168)

Finalment, mostrem també algunes de les dades que hem pogut trobar en relació amb els serveis complementaris, en dos moments del període analitzat: 2007-2008 i 2011-12 a Eivissa, i 2006-2007 i 2007-2008 a Formentera. En tots els casos, els serveis d'escola matinerana i transport es mantenen en els mateixos nivells d'ús, mentre que el servei de menjador augmenta considerablement a Eivissa.

QUADRE 31. MENJADOR ESCOLAR. EIVISSA		
	Centres	Total menjadors
2006-2007	CP Sa Blanca Dona, CP S'Olivera, CP Can Raspalls i CP Vènda d'Arabí	4
2007-2008	S'hi afegeixen CP Can Misses i CP Santa Gertrudis	6
2008-2009	S'hi afegeixen CP Sant Antoni i CP Sa Graduada	8
2009-2010	S'hi afegeixen CP Can Coix, CP Sant Ciriac, CP Es Pratet i CP L'Urgell.	12
2012-2013	S'hi ha afegit CP Guillem de Montgrí	13

Font: Fernández Otero (2010, 55) i dades extretes de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats (2012)

Quant a l'oferta de menjadors, seguint la tasca iniciada per Fernández Otero (2010, 55), afegim a la seva taula les dades referides al curs 2012-13 i, com es pot veure des de llavors, segons les dades publicades, només s'hi ha afegit un centre. A Formentera no hi ha cap escola que ofereixi servei de menjador, segons dades del Consell Escolar de les Illes Balears (2009, 2010 i 2011) i l'oferta educativa del curs 2012-13 publicada per la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

3. CONCLUSIONS

Aquest estudi ofereix una visió global del sistema educatiu a Eivissa i Formentera al llarg dels deu anys de l'*Anuari*. L'anàlisi està feta, bàsicament, a partir de dades ja publicades, que reunim i comparem per poder observar-ne l'evolució. Les dades mostrades són molt globals i només permeten fer una anàlisi de la tendència dels indicadors, sense poder entrar en matisos que permetin una comprensió més profunda de la nostra realitat educativa.

El sistema educatiu a Eivissa i Formentera respon, en bona part, al retrat que fa March (2008, 26-28) del sistema educatiu de les Illes Balears: finançament insuficient, elevat nombre d'alumnes en risc de fracàs escolar i elevat percentatge d'abandonament escolar, manca de places i aules massificades en l'educació obligatòria, manca de places en el nivell de 0 a 3 anys i taxa d'escolarització baixa en els nivells de l'educació postobligatòria, acusat fenomen d'immigració i dualitat del sistema educatiu. Tanmateix, en la majoria d'aquests aspectes es pot veure l'evolució positiva de les dades durant aquesta dècada.

Les dades sobre el nombre de centres d'educació infantil i primària mostren l'augment indubtable en els darrers anys de les places escolars a tota l'illa d'Eivissa. La comunitat educativa ha fet palès, des de fa molts anys, el dèficit històric d'infraestructures, i sembla que les administracions públiques han tingut una certa capacitat de reacció. Tanmateix, tenint en compte l'increment de la població, aquest augment de places encara és insuficient i actualment encara existeixen centres en espera d'ubicació definitiva, aules prefabricades i grups massificats.

Es pot observar la tendència a l'ampliació de centres d'una línia a través de la creació d'una segona línia. Tot i que entenem la facilitat i la rapidesa amb què es poden crear places escolars ampliant centres ja existents, no ens sembla l'opció més recomanable ni que s'hagi de generalitzar ni prioritzar davant l'opció de l'ampliació de places gràcies a la creació de nous centres escolars. El fet d'ampliar un centre petit implica nombroses dificultats per a l'equip docent, que ha d'intentar que les noves incorporacions s'adaptin a la seva línia educativa i projecte de centre. A més, la gestió de la convivència i de la diversitat facilita la individualització de l'atenció en cas de comunitats educatives relativament petites i, atesa la seva existència, sembla més adient respectar-les i en tot cas construir-ne de noves més grans, si es considera adient. Però, des del principi, cal que la comunitat educativa pugui crear la seva identitat i iniciar la seva línia educativa amb aquestes característiques particulars.

En el nivell de 0 a 3 anys l'augment de centres i places escolars és significatiu, gràcies a l'impuls que el marc legal dóna a aquesta etapa, tot i que la necessitat de places no està coberta. La creació de nous centres d'educació secundària, tot i que s'ha iniciat, s'està fent a un ritme tan lent que fa que centres llargament sol·licitats encara siguin un projecte per realitzar. És contradictori que, des dels zero anys fins al final de l'educació obligatòria, les places escolars siguin insuficients i, en canvi, a l'educació postobligatòria, l'abandonament i la disminució de la taxa d'escolarització sigui alarmant. Aquest fet denota la necessitat de polítiques globals, més enllà de les educatives, que impliquin totes les administracions i la societat en general, per un canvi de la concepció de l'educació com a element primordial per a la millora de l'individu i de la comunitat.

L'oferta de Formació Professional també ha augmentat considerablement en aquesta dècada. Aquest augment de l'oferta coincideix amb la millora de la seva consideració social gràcies a l'impuls que ha tingut en les darreres reformes del sistema educatiu. Ara és important mantenir aquesta tendència i promoure aquest nivell per a la formació dels professionals que la societat pitiüsa necessita. Una economia basada en els serveis requereix professionals formats que permetin la seva qualitat i millora permanent. I més enllà d'aquest model econòmic, la Formació Professional també hauria de servir per ampliar el teixit productiu de les Illes i promoure una economia basada en la capacitat de creació i innovació i de generació de coneixement. No obstant això, cal destacar que s'observen mancances d'oferta, per exemple, per possibilitar la continuïtat per branques entre els CFGM i els CFGS i la universitat. Igualment, una mancança especialment cridanera és que no hi ha cap perfil professional relacionat amb la branca maritimopesquera. I, en general, s'observa una oferta limitada en relació amb la quantitat de famílies professionals que existeixen.

Els ensenyaments de règim especial també han presentat mancances històriques. A la fi al Conservatori de Música i Dansa se li ha donat la ubicació definitiva al centre de la ciutat, però l'Escola Oficial d'Idiomes encara està en espera d'un edifici propi, que permeti donar resposta a l'increment de demanda que està vivint els darrers anys. En ambdós centres es pot veure que l'oferta s'amplia al llarg de la dècada i que aquesta oferta progressivament té més demanda. Això ens permet observar la importància d'ampliar l'oferta i crear la possibilitat d'accés perquè, així, a la vegada, s'estimula la societat cap a la formació.

En tots els nivells del sistema educatiu s'observa l'increment de les places escolars en centres privats. La dualitat del sistema educatiu, tal vegada, ha estat un dels problemes menys acusats a les illes Pitiüses respecte de la resta de les Illes Balears. L'educació pública ha tingut, tradicionalment, el suport i el reconeixement social de la població illenca i l'educació concertada i privada tot just hi tenien una presència simbòlica. I és ara, precisament, en aquests moments en què l'educació pública està sofrint una pressió particular que dificulta el manteniment del nivell de qualitat, que la dualitat del sistema s'està incrementant. L'educació concertada i privada cobreix unes necessitats de demanda que existeixen i són legítimes, però l'educació pública és la que vertebrava la societat i genera igualtat. És per això que, en aquests moments, l'escola pública hauria de ser el principal objectiu de l'Administració educativa abans que qualsevol altra opció, cosa que no hauria de ser difícil a Eivissa i Formentera perquè, precisament, és la nostra tradició i la nostra percepció genuïna de l'educació.

En relació amb la dualitat del sistema educatiu, podem comentar la presència de l'alumnat estranger. S'observa que el nombre d'aquests alumnes és molt més elevat en l'educació pública que en la concertada. Aquest aspecte, de nou, és injust en la repartició dels recursos entre els dos sistemes. Atès que l'escola concertada es manté gràcies a pressupost públic, és completament necessari i urgent que la distribució d'aquest alumnat sigui equitativa, que s'afavoreixi la diversitat en tots els centres i s'eviti, sobretot, la creació de guetos.

El que en aquests moments és especialment preocupant és l'efecte que la crisi econòmica pot tenir sobre el sistema educatiu. És preocupant que indicadors que havien tingut una millora progressiva els primers anys de la dècada analitzada, inverteixin la tendència ara. Són exemples

d'aquesta situació l'equip de suport a la llengua, inspecció, els camps d'aprenentatge o el Centre de Professorat d'Eivissa. Aquest darrer, per exemple, ha vist disminuït considerablement l'equip docent els darrers anys. Això té importants implicacions en la pràctica perquè tots els esforços per la modernització del sistema educatiu mitjançant la millora de la formació permanent corren greu perill. Els processos d'innovació pedagògica requereixen el suport de la formació permanent i, si aquesta es veu minvada, sens dubte, la innovació també minvarà.

També és important destacar que precisament és en aquesta dècada que es creen els consells escolars municipals i insulars, òrgans de participació de la comunitat educativa, entesa més enllà de l'àmbit del centre. La creació d'aquests consells escolars és l'evidència de la voluntat de l'Administració per escoltar la veu dels que vertaderament coneixen el sistema, la comunitat educativa que la viu, sigui quin sigui el rol des del qual ho fa. Tanmateix, de nou, tot i aquesta voluntat que s'ha de valorar, també cal reclamar que l'escolta de l'Administració sigui més activa i que l'Administració sigui capaç d'entendre les valoracions dels consells escolars municipals i insulars com a vinculants en el procés de presa de decisions final.

La Delegació Territorial d'Educació d'Eivissa i Formentera també ha estat objecte de debat en la comunitat educativa durant aquests deu anys d'*Anuari*. Sembla que a Eivissa i Formentera s'entén i es comparteix que hauria de ser una figura amb una capacitat d'acció equivalent a una direcció general. Però també sembla que a l'hora d'estructurar la Conselleria i les direccions generals que la formen, cap govern, des d'aquell intent de finals dels noranta, ho comparteix en la mateixa mesura. Coneixem que l'atribució de funcions pot ser conflictiva atès que hauria de ser una direcció general transversal a moltes altres, però, tanmateix, entenem que és urgent un canvi i una millora de la seva capacitat d'acció. Així doncs, des d'aquí, animam i convidam a qui pertoqui a fer un estudi del perfil que seria necessari i possible, tot partint d'algunes consideracions fetes ja per Fernández Otero (2010), a partir del qual, hi pugui haver una proposta seriosa i viable d'anivellació de la delegació amb una direcció general.

Fins aquí hem fet un retrat, en bona part negatiu, que destaca mancances, tot i que hem volgut remarcar l'evolució positiva dels indicadors valorats i hem mostrat la nostra preocupació pel seu futur en els propers cursos. Ara bé, com diu March (2006), tot i aquesta visió catastrofista del sistema, el cert és que està millor que no ha estat mai. Sens dubte, tenim un sistema educatiu modern, que entén l'educació com la formació integral de la persona, que busca formar per a la vida, que comprèn la diversitat i que entén que una societat capaç de generar coneixement tan ràpidament necessita una educació que formi en competències, sobretot per aprendre a aprendre al llarg de la vida. Coincidim amb Fernández Otero (2010) que un dels grans valors del sistema educatiu a Eivissa i Formentera és el seu professorat, que, per cert, en aquests moments tan difícils, demostrant professionalitat i compromís, és el que més defensa allò que és de tots, l'educació pública. Tot i les dificultats descrites fins aquí, el professorat als nostres centres educatius fa activitats extracurriculars; dissenya i implementa projectes que fan que l'alumnat investigui i creï el seu propi coneixement; participa en activitats proposades per altres organismes i institucions; treballa amb professorat d'altres centres de l'illa, de l'Estat o d'Europa; busca formules que permetin que els recursos limitats es distribueixin equitativament entre tot l'alumnat; integra la tecnologia per transformar la manera d'ensenyar i aprendre, i en definitiva, ofereix oportunitats d'aprenentatge als alumnes més enllà del llibre de text, l'aula i el centre.

Com es pot veure, res del que podem concloure ara difereix substancialment del que García Muñoz i Torres Mora (2005) i Fernández Otero (2010) ja conclouien en els seus respectius treballs sobre l'educació a Eivissa i Formentera en anteriors edicions de l'*Anuari*. Tot això ens porta a una nova reflexió entorn de la permanent situació d'insuficiència de recursos, en general, i de la qualitat del sistema educatiu a les illes Pitiüses. Passen els anys i les dècades i la comunitat educativa ha de dedicar els esforços, sobretot, a la demanda d'ampliació de places i, en definitiva, a la demanda d'accés a l'educació. Això fa que el debat sobre la qualitat educativa quedi relegat a un segon pla, quan en aquest moment de l'evolució del sistema democràtic espanyol, i ja ben entrat el segle XXI, hauria de ser el vertaderament important. No podem parlar mai de qualitat en l'educació si no hi ha prou places escolars, si les aules estan massificades, les ràtios són excessives i els recursos limitats o no hi ha espai als centres per activitats multidisciplinàries. Ja és hora de superar aquest debat perquè les necessitats també estiguin superades i que cada administració responsable faci l'esforç necessari i puguem passar al nivell següent, aquell en què la prioritat ja és la qualitat del procés d'ensenyament-aprenentatge. Quan podem parlar de currículum? Quan parlarem de metodologia i dels processos d'aprenentatge? Quan parlarem de la tecnologia al servei de la transformació del sistema educatiu? La veritable qualitat del sistema educatiu està en els processos i, perquè aquests siguin òptims, l'accés a l'educació per a tothom, en tots els nivells del sistema educatiu i en totes les etapes de la vida, ha d'estar garantit en primer lloc.